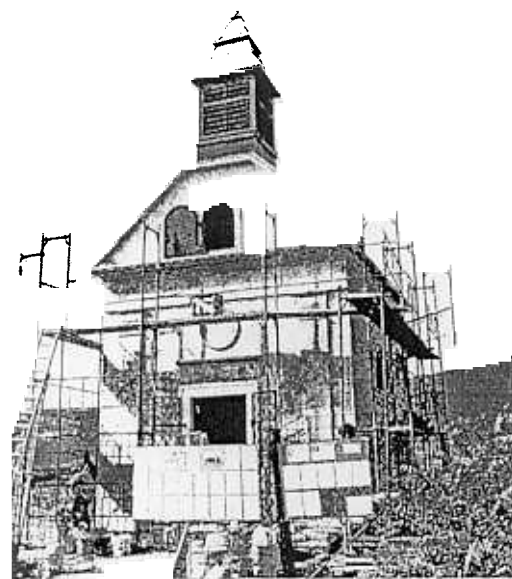
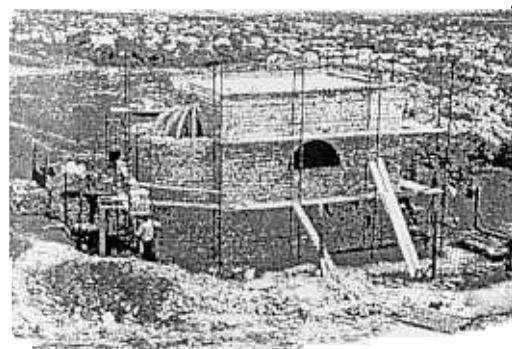
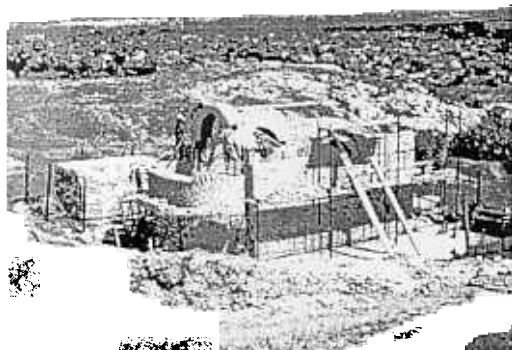

Krónika a Kőhegyi Kápolna újjáépítéséről

Ludvig Uhland költő, (1787–1862) – a sváb romantikus iskola egyik kismestere. Die Kapelle című versét valaha az egyházi iskolák III. osztályos gimnazistái ajánlott versként tanulták. Így én is a soproni Szent Asztrik Gimnáziumban: Lehner Ottó némettanárom el sem engedte volna a hangulatos vers megtanulását annak, aki nála a jeles jegyre pályázott. Ezért „könyv nélkül” fújtuk a verset:

„Droben stehet die Kapelle / Schauet tief ins Tal hinab:” Vajthó László fordításában idézem az első sorokat: „Áll a bércen a kápolna / Álmodón a völgybe néz”. De hiszen ez a vers a mi kőhegyi kápolnánkról is szól!

Most, hogy minden gondolatunk a Szeplőtelen Szűz a világon elsőként Budaörsön felépült kápolnája körül forog, feljegyzek néhány emléket. Ezek a kápolna, egyházi emlékhelyeink 1946-tal kezdődő elpusztításától a Kőhegyi Kápolna 2003-as újjászületésig vezetnek. A régebbi történeteket idősebb budaörsiek mesélték el, az újabbakat magam is átéltem.

1945: A kápolnát katonai lövedékek rongálták meg. A Wendler családnak még volt akkor lelkijereje, hogy a legnagyobb károkat kijavíttassák.

1946: Egy megdöbbentő amatőr fényképfelvételt láttam: Feldhoffer András őri. Reménytelen emberek mennek a községházához, de hiába. A kitelepítéstől mentesítés a bizonytalan jövőbe. A megrongált kőhegyi kápolna is tárva-nyitva. Egy református órásmester szíve megkönyörült a kegyszobron, lehozza a hegyről, és Eller Pálné (született Zirkelbach Mária) kötődésnek adja át. Ellemé tudja, hogy Kruck József pék – a Kamaraerdő lakosa – maga is Wendler – rokon. Ezért átadja neki a Szeplőtelen Fogantatás szobrát. Kruck József elmenekül a Szent Szűz szobrával a Komárom megyei Mocsára. Szűz megmenekül a kitelepítéstől, azt mondhatjuk, a Szűz vigyázott rá!

1948–49. Pozsony környékéről Budaörsre, a népek átjáró házába kerül Molnár Pál amatőr fényképész. Az ő felvételén még állnak a falak, csak kisebb rongálások nyomait lehet látni a felvételen. A kápolna még áll. Mindszenty József 1948 nyarán még a bér-málás szentségében részesíti a budaörsi fiatalokat. De rövidesen erősödik az egyházüldözés. A hercegprímást 1948. decemberében börtönbe vetik hamis vádak alapján. A kegyskápolnára is pusztulás vár.

Az 1950-es évek elején megkezdődik a „Gyűjtsd a vasat és a fémet” mozgalom. Ez ad jogcímet egy helyi törpe nagyságnak, hogy az iskolás fiatalokat felküldje a Kőhegyre. „Azt a rozsdás keresztet hozzátok le fémgyűjtésbe, gyerekek!” Ez is megtörténik, nincs már kereszt a Kőhegy kiemelkedő szikláján. Romossá vált a kápolna is.

Még mindig az 1950-es évek: Dabolás adja a lakosság tudtára: „Akinek téglára, kőre van szüksége disznóól, tyúkfől építéséhez, az elhordhatja a kőhegyi kápolna anyagát!” „Célszerű” a megoldás: a piszkos munkát elvéggeztetik a lakosokkal: hiszen nálunk „vallásszabadság” van!

1952-ben megjelenik Franz Riedl Budaörsi Heimatbuch gyűjteménye. Ez az első Heimatbuch, melyet az elkergetett németesség adott ki. Szomorú képek, a Kőhegyen minden romos, a passió díszletek, és pusztul a kápolna is. A Heimatbuch az Országos Széchényi Könyvtárban is a tiltott könyvek listájára kerül. Csak külön engedéllyel olvasható! (Budaörsre azért hazacsempésznek néhány példányt.)

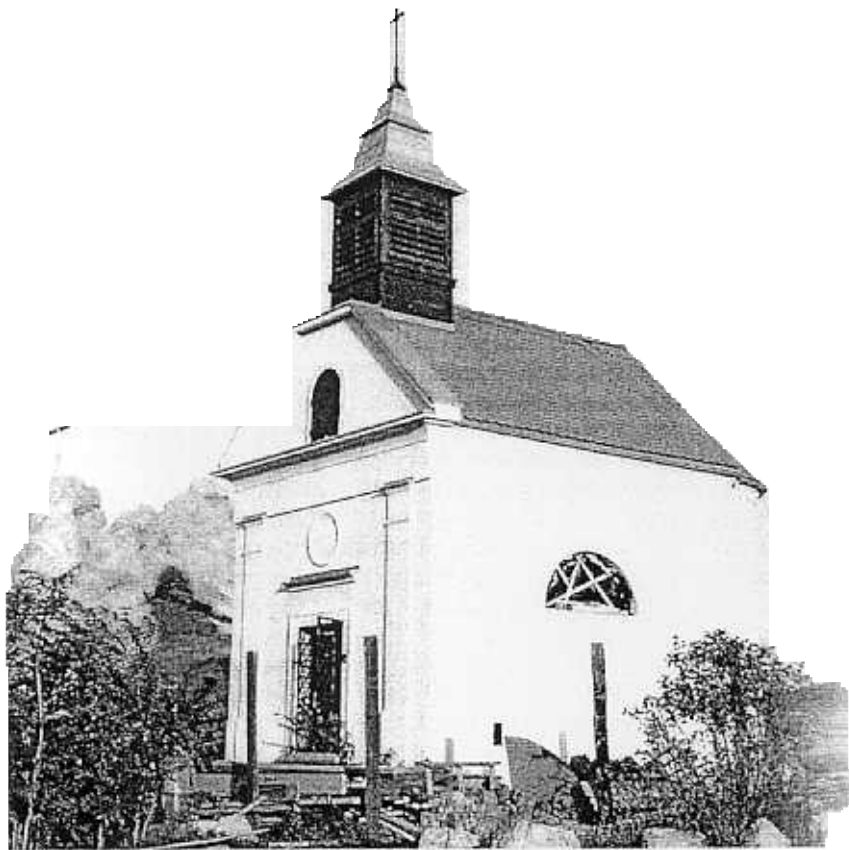
Az 1960-as évek elején Petneházi Zaláné amatőr régész, Andrásfalvi Bertalan ifjú rajzrajz csak a romos Kálváriakápolnát rajzolhatja le és örökítheti meg fényképeken.

Az 1960-as évektől a Heilbronner Stimme újságíró szerkesztője, a budaörsi származású Schmidt Mátyás többször is hazalátogat az óházába. Arról értesül, hogy Mocsán az idős pékmester, Kruck József őri kőhegyi kegyszobrot. Először azt tudtuk, hogy haláláig nem kíván megválni a Szent Szűz szobrától. Közben fennállt az a veszély, hogy a kegyszobrot hozzátartozói eladják.

1996 Úrnapja: Egy napra Kruck József elhozza Schmidt Mátyás kérésére a kegyszobrot Budaörsre. Még nem hajlandó arra, hogy megváljon a Szeplőtelen Fogantatás szobrától.

1997: Feldhoffer András, a Budaörsi Német Kisebbségi Önkormányzat alelnöke, jómagam, és a katolikus képviselőtestület két tagja dr. Luntz Ottokár és Róth Antal útnak indulunk Mocsára. Visszük magunkkal Szentgyörgyvölgyi Zoltán plébános és Wittinghoff Tamás polgármester kérésével. A nyolcvanadik évét tapasztos mester arra a kérésünkre, hogy haza szeretnénk vinni a szobrot, széttárta a kezét: „Hát mit csináljak gyerekeim? Vigyétek haza!” Talán én lehettem a legfiatalabb „gyerek”, az akkori 65 évemmel. Feldhoffer András gyors mozdulattal lecsavarozta a házi kápolna védőüvegét, és megindultunk a kegyszoborral Feldhoffer András autójával hazafelé, Budaörsre. Meghatottak és boldogok voltunk. Szentgyörgyvölgyi Zoltán atya megilletődve vette át a szobrot.

1996. Kruck Jani Ritter Imréhez, a kisebbségi önkormányzat elnökéhez fordul: „Szép dolog a Kálvária újjáépítése, a kereszt visszaállítása, de még ennél is nagyobb dolog lenne a kőhegyi kápolna helyreállítása.” Nem volt olyan budaörsi némettalálkozó a kint élőkkel, ahol az elnök ne számolt volna be a helyreállítás tervéről, a gyűjtés haladásáról.

1997-ig összegyűltek az elpusztított egyházi emlékek legfontosabb fotó- és rajzdokumentumai. Megtaláltam a budaörsi származású Gönyey (Ebner) Antal felvételeit az 1930-as évekből. Michelberger Mátyásék megőrizték és átadták a helyreállításához Petneházi Zaláné rajzait és feljegyzéseit. A plébánia irattára megőrizte a kőhegyi kápolnáról Grósz Mátyás (az egyik Wendler unoka) 1943-as felmérését. Szeretett volna két tornyot a kápolnához építtetni, ezért felmérte, melyet most Orbán Tibor mérnök jól használhatott a helyreállítási tervéhez.

2003. május 5-én leraktuk a Kőhegyi Kápolna alapkövét, melynek felépítése június 16-án megkezdődik. Ekkorra közel 12 millió forint adomány gyűlt össze magánszemélyektől.

A Kőhegyi Kápolna 2003. október 15-i megszentelésével a kivilágított Kereszt és Kőhegyi Kápolna révén egy olyan régi – új szimbólummal ajándékozunk meg a várost, mely az éjszaka sötétjében messzire hirdeti majd, hogy akik itt élnek, jelenüket, jövőjüket elképzelhetetlennek tartják múltjuk nélkül.

Kovács József László

A kápolna építésére adományozók listáját lapunk hónapokon keresztül tette közzé. A nyár közepétől érkezettek a jövő hónapban hozzuk! – a szerk.

MEGHÍVÓ

BUDAÖRS NÉMET KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATA

TISZTELETTTEL MEGHÍVJA A 148 ÉVE FELÉPÍTETT, A KITELEPÍTÉS

UTÁN MEGSEMISÜLT, MAJD 2003-BAN ÚJRA FELÉPÍTETT

Kőhegyi Kápolna felszentelésére.

2003. OKTÓBER 15-ÉN SZERDÁN 16 ÓRAKOR

A BUDAÖRSI RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM KERTJÉBŐL

ÜNNEPÉLYES KÖRMENET INDUL FEL A KŐHEGYRE.

A KŐHEGYI KÁPOLNÁBAN A SZENTMISE 17 ÓRAKOR

KEZDŐDIK, ÉS VÁRHATÓAN 18,30-IG TART.

Aki kora, vagy egészségi állapota miatt a körmenetben nem tud résztvenni, azok részére a Templom térről kisbuszokat indítunk a Kőhegyre a Felsősor utcai feljáróig. A kb. 100 m hosszú feljárón való feljutást mentősök és tűzoltók segítik.

FIGYELEM: A Kőszirt utcai feljárót a lépcsőépítés miatt LEZÁRTUK, így a Kőhegyi Kápolna csak a Felsősor utca felől közelíthető meg.